

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 779/2016-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa v konaní o sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Antalom, Hlavná 13, Trnava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tos 51/2016 z 21. apríla 2016, za účasti Krajského súdu v Trnave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva [REDAKOVANÉ] podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tos 51/2016 z 21. apríla 2016 porušené neboli.

2. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia [REDAKOVANÉ] v sume 459,32 € (slovom štyristopäťdesiatdeväť eur

a tridsaťdva centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Michala Antala, Hlavná 13, Trnava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tos 51/2016 z 21. apríla 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp 42/2015 z 21. novembra 2015 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 76/2015 z 2. decembra 2015 bol sťažovateľ z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vzatý do väzby. Prokurátor Okresnej prokuratúry Dunajská Streda 16. marca 2016 podal okresnému súdu na sťažovateľa obžalobu.

Okresný súd po podaní obžaloby uznesením sp. zn. 2 T 35/2016 z 30. marca 2016 podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol, že sťažovateľa ponecháva vo väzbe a že jeho väzbu nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Proti označenému uzneseniu okresného súdu podal

sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

Sťažovateľ namietané porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, odôvodňuje najmä takto:

„Okresný súd v Dunajskej Strede, po podaní obžaloby nariadil na deň 30. 3. 2016 výsluch obvineného kde postupom podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku rozhodoval o väzbe.

Pri tomto výsluchu som do zápisnice zahlásil aj moju osobitnú žiadosť o prepustenie z väzby v zmysle § 79 ods. 3 Tr. por.

Okresný súd... rozhodol, že podľa § 238 ods. 3 Tr. por. sa naďalej ponechávam vo väzbe a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. nenahrádza väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Ihneď po vyhlásení som do zápisnice zahlásil sťažnosť voči rozhodnutiu Okresného súdu.

Sťažnosť som písomne zdôvodnil až po doručení uznesenia Okresného súdu, ktoré mi bolo doručené dňa 19. 04. 2016, odposlal som ju 22. 04. 2016.

V sťažnosti som namietal hlavne to, že Okresný súd rozhodoval ako súd nezákonný vzhľadom k tomu, že v mojom prípade rozhodoval samosudca... hoci to zákon nepripúšťa.

Keďže som stíhaný za zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) Tr. zákona, kde horná hranica trestnej sadzby prevyšuje 8 rokov, v takých prípadoch koná senát a nie samosudca, vyplýva to z dikcie § 243 Tr. poriadku.

... Z uznesenia Krajského súdu v Trnave vyplýva, že Krajský súd urobil svoje rozhodnutie už dňa 21. 04. 2016, ktorým zamietol moju sťažnosť voči rozhodnutiu Okresného súdu.

Teda je zrejmé, že moja sťažnosť (písomné zdôvodnenie) sa na Krajský súd nikdy nedostala.

Krajský súd v závere odôvodnenia svojho rozhodnutia zo dňa 21. 04. 2016 sp. zn. 3 Tos/51/2016 konštatuje, že súd I. stupňa pochybil, pokiaľ osobitným uznesením nerozhodol aj o žiadosti obvineného na prepustenie z väzby na slobodu, ktorú zahlásil

do zápisnice o výsluchu dňa 30. 03. 2016. Absencia tohto výroku však v prejednávanej veci nemá vplyv na správnosť rozhodnutia o väzbe, preto ho ani Krajský súd nenahradil osobitným výrokom, a to z dôvodu, že mal za to, že výrokom v bode 1/ napadnutého uznesenia bolo konvalidované aj rozhodnutie o žiadosti obvineného.

S takýmto názorom Krajského súdu nemôžem súhlasiť nakoľko je to v rozpore s judikatúrou ústavného súdu podľa ktorej súdna previerka väzby v zmysle § 238 ods. 3 Tr. por. nie je rozhodovanie o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby a preto v takomto rozhodnutí nemôže byť konvalidované aj rozhodnutie o žiadosti obvineného.

Mám za to, že vinou Krajského súdu došlo k pochybeniu tým, že Krajský súd musel na doručenke vidieť, že uznesenie Okresného súdu mi bolo doručené len 19. 04. 2016 a teda mal počkať s rozhodovaním (dňa 21. 04. 2016) lebo mu muselo byť jasné, že ešte som nemohol zaslať svoje prípadné písomné dôvody.

... V tejto rovine bolo porušené moje právo na spravodlivý proces a taktiež právo na obhajobu, pretože Krajský súd konal urýchlene práve kvôli tomu, aby sa nemusel zaoberať mojimi dôvodmi v písomnom podaní a argumentmi uvedenými v ňom.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos/51/2016-172 uznesením zo dňa 21. 04. 2016 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a 5 Ústavy SR, ako aj právo na osobnú bezpečnosť a slobodu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 21. 04. 2016 sp. zn. 3 Tos/51/2016 sa zrušuje.

3. Krajskému súdu v Trnave sa prikazuje, aby vo veci znova konal a rozhodol.“

Ústavný súd sa oboznámil s obsahom sťažnosti sťažovateľa, k nej priloženého uznesenia okresného súdu sp. zn. 2 T 35/2016 z 30. marca 2016, ktorým okresný súd po podaní obžaloby na sťažovateľa rozhodol podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku, že sťažovateľa ponecháva vo väzbe a že jeho väzbu nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ako aj napadnutého

uznesenia krajského súdu, ktorým bola sťažnosť sťažovateľa proti označenému uzneseniu okresného súdu zamietnutá ako nedôvodná podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Po oboznámení sa s označenou dokumentáciou ústavný súd dospel k záveru, že z vecného hľadiska existujú dôvody na meritórne preskúmanie sťažnosti sťažovateľa, a preto na základe jeho žiadosti doručenej ústavnému súdu 29. septembra 2016 mu uznesením č. k. II. ÚS 779/2016-13 z 27. októbra 2016 ustanovil za právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom advokáta JUDr. Michala Antala, Hlavná 13, Trnava.

Ústavným súdom ustanovený právny zástupca sa v podaní doručenom ústavnému súdu 12. decembra 2016 stotožnil s argumentáciou obsiahnutou v sťažnosti sťažovateľa, a túto v jeho mene doplnil najmä takto:

«Mám za to, že konaním Krajského súdu v Trnave, ktoré som podrobne opísal v mojej pôvodnej sťažnosti, došlo okrem mnou už uvádzaných porušení i k porušeniu čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy SR a zároveň k porušeniu čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) Dohovoru...

... Tvrším, že postupmi súdov v mojej veci (v poslednom stupni postupom Krajského súdu v Trnave) mi bolo odňaté právo na zákonného sudcu, keďže v zmysle dikcie Trestného poriadku (ust. § 72 ods. 2) mal vo veci rozhodovať senát. Mám za to, že v tejto súvislosti je pojem zákonného sudcu potrebné vykladať extenzívne a treba ho aplikovať i na môj prípad.

Zároveň namietam, že Krajský súd v Trnave svojím postupom porušil moje práva garantované čl. 42 ods. 2 ústavy (z kontextu sa dá usudzovať, že ide o pisársku chybu, správne má byť zrejme „48 ods. 2“, pozn.), keďže účelovo urýchlenným rozhodnutím Krajského súdu v Trnave mi nebolo umožnené reagovať na odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu a teda mi bolo odňaté moje právo na vyjadrenie sa. Pod právom na vyjadrenie sa ku všetkým dôkazom treba chápať i právo na vyjadrenie sa k odôvodneniu rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté opravným prostriedkom.

... V neposlednom rade tvrdím, že konaním Krajského súdu v Trnave bolo porušené i moje právo podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru, keď tvrdím, že právo na primeraný čas na prípravu obhajoby sa týka i prípravy obhajoby pri rozhodovaní o väzbe. Ako podrobne uvádzam vo svojom pôvodnom podaní, konajúcim súdom mi tento primeraný čas poskytnutý nebol, keď súd rozhodol bez ohľadu na to, že mi odôvodnenie napádaného rozhodnutia bolo

doručené len dva dni predtým. Dva dni nemožno považovať za primeranú dobu, ktorá by zahŕňala nielen vypracovanie ale i samotné doručenie zdôvodnenia ústne do zápisnice podanej sťažnosti.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti v ďalšom konaní navrhujem, aby Ústavný súd SR vo veci mojej sťažnosti takto rozhodol:

1. Základné práva sťažovateľa, [REDAKOVANÉ], na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy SR, právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, právo na vyjadrenie sa ku všetkým dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, právo na osobnú bezpečnosť a slobodu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a právo na primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 21. 4. 2016 v konaní sp. zn. 3 Tos/51/2016 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 21. 4. 2016, sp. zn. 3 Tos/51/2016 sa zrušuje.

3. Krajskému súdu v Trnave sa prikazuje, aby vo veci znova konal a rozhodol.»

Uznesením sp. zn. II. ÚS 779/2016 z 19. januára 2017 ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu prijal na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Vo zvyšnej časti [t. j. v časti namietaného porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a jeho práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, pozn.] ústavný súd označeným uznesením sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd po čiastočnom prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie vyzval krajský súd na vyjadrenie sa k sťažnosti. Krajský súd v podaní doručenom ústavnému súdu 14. marca 2017 prostredníctvom svojho predsedu uviedol najmä toto:

„Vec bola tunajším súdom rozhodnutá 21. 04. 2016. V čase rozhodnutia tunajšieho krajského súdu (dňa 20. 4. 2016) nemal krajský súd predloženú zdôvodnenú sťažnosť obvineného zhlásenú na pojednávaní dňa 30. 3. 2016. Tunajší krajský súd rozhodol o sťažnosti obvineného riadiac sa zákonnou požiadavkou na urýchlené konanie o veciach spojených s väzobným stíhaným. Pokiaľ okresný súd opomenul v rámci svojho konania rozhodnúť aj o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu k tomu tunajší krajský súd zastáva názor, že existencia dôvodov väzby bola preskúmaná postupom naznačeným v § 238 odsek 3 Trestného poriadku (teda po podaní obžaloby). Rozsah preskúmania dôvodov väzby v rámci tohto (procesného postupu) je porovnateľný respektíve totožný z preskúmaním dôvodov väzby v rámci podanej žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu. V tejto časti preto považujem podanú ústavnú sťažnosť obvineným za nedôvodnú.

Súčasne nerozporujem skutočnosť, že tunajší krajský súd rozhodujúc o sťažnosti obvineného [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu okresného súdu ponechávajúceho ho vo väzbe opomenul v rámci samotného prieskumu veci zaoberať sa skutočnosťou procesne chybného postupu okresného súdu spočívajúceho v tom, že malo byť okresným súdom vo veci rozhodované senátnou formou vzhľadom na trestnú sadzbu ustanovenia § 172 ods. 1 Trestného zákona.

Navrhujem sťažnosti obvineného [REDAKOVANÉ] nevyhovieť. Súčasne netrvám na ústnom pojednávaní Ústavného súdu.“

Sťažovateľ prostredníctvom ustanoveného právneho zástupcu v reakcii na vyjadrenie krajského súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 4. apríla 2017 (v podstate) uviedol:

„... v predmetnej veci netrvám na ústnom pojednávaní a žiadam, aby súd od jeho uskutočnenia upustil.

... V danej veci je zjavné a toto nerozporuje ani predseda Krajského súdu v Trnave, že súd o mojej veci nerozhodoval v zákonom zložení, čím boli moje práva garantované ústavou a Dohovor bezpochyby porušené. Domnievam sa, že právo na zákonného sudcu (zahŕňajúce i právo na zákonné zloženie súdu) predstavuje jednu zo základných zásad konania, ktorej účelom je ochrana spravodlivosti a zároveň i dôveryhodnosti súdnictva.

V prípade jeho nedodržania, ako tomu bolo v mojom prípade, ide preto o vážny zásah do mojich práv.

Zároveň považujem za nesporné, že súd opomenul rozhodnúť o mojej žiadosti o prepustenie z väzby, ktorý nedostatok konania nemôže byť podľa môjho názoru ospravedlnený tým, že súd dôvody väzby preskúmal v inom procesnom postupe.

V neposlednej rade mám za to, že postup súdu, ktorým mi bolo znemožnené vyjadriť sa k odôvodneniu rozhodnutia, ktoré som napadol sťažnosťou, nemôže byť ospravedlňovaný požiadavkou na urýchlené konanie vo väzobných veciach. Takéto zdôvodnenie by bolo možno uveriteľné, ak by sa rovnakou zásadou rýchlosti spravoval i postup písomného vyhotovenia napadnutého uznesenia, ktoré mi však bolo doručené až po dvadsiatich dňoch od jeho vyhlásenia. Ak potom súd v konaní o sťažnosti rozhodol hneď na druhý deň, muselo mu byť jasné, že odôvodnenie svojej sťažnosti som do spisu jednoducho doložiť stihnúť nemohol (nehovoriac o tom, že Krajský súd pri rozhodovaní o mojej sťažnosti skutočnosť, že v mojej veci súd rozhodoval v nesprávnom zložení odignoroval). Takýto postup súdu nemožno považovať za správny, práve naopak, možno ho považovať za taký, ktorým mi bola odňaté právo na obhajobu a porušené moje základné práva garantované ústavou a Dohovorom.“

Vzhľadom na oznámenia predsedu krajského súdu z 10. marca 2017 a právneho zástupcu sťažovateľa z 31. marca 2017, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa v časti svojej sťažnosti prijatej na ďalšie konanie domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej moci a má právo, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote, alebo byť prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa takáto osoba dostaví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

K porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu došlo podľa neho (v podstate) tým, že krajský súd

- neodstránil nezákonnosť väzobného rozhodnutia súdu prvého stupňa v sťažovateľovej veci spočívajúcu v nesprávnom obsadení okresného súdu,

- rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu bez toho, aby mal k dispozícii písomné odôvodnenie sťažnosti,

- (podľa sťažovateľa nesprávne) považoval absenciu rozhodnutia okresného súdu o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby po podaní obžaloby za konvalidovanú

rozhodnutím prvostupňového súdu o ponechaní sťažovateľa vo väzbe podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku.

II.1 K námietke nesprávneho obsadenia súdu pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu okrem iného namieta, že okresný súd bol pri rozhodovaní o jeho väzbe po podaní obžaloby podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku nesprávne obsadený, keďže vo veci rozhodoval samosudca, hoci vzhľadom na trestnú sadzbu vzťahujúcu sa na trestný čin, zo spáchania ktorého bol sťažovateľ obžalovaný, mal rozhodovať senát. Krajský súd sa pritom v napadnutom uznesení podľa sťažovateľa s uvedeným pochybením prvostupňového súdu nevysporiadal.

Sťažovateľ je v posudzovanej veci obžalovaný zo spáchania zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona, pri ktorom je zákonom ustanovená trestná sadzba tri roky až desať rokov trestu odňatia slobody.

Z § 238 ods. 3 Trestného poriadku vyplýva, že ak je obvinený vo väzbe, po podaní obžaloby rozhodne súd prednostne a urýchlene o väzbe obvineného.

Podľa § 349 ods. 1 Trestného poriadku samosudca vykonáva konanie o prečinoch a zločinoch, na ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje osem rokov.

Z uvedených skutočností vyplýva, že v prípade podania obžaloby proti väzobne stíhanému obvinenému pre zločin, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou osem rokov, rozhoduje o väzbe obvineného podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku príslušný súd v senáte (pozri napr. I. ÚS 26/2013).

V záujme komplexného posúdenia opodstatnenosti sťažovateľom vznesených výhrad si ústavný súd vyžiadal spis okresného súdu sp. zn. 2 T 35/2016 (ďalej aj „vyžiadaný spis“), ktorého fotokópiu okresný súd doručil 18. mája 2017.

Zo sťažovateľom predloženej fotokópie uznesenia okresného súdu sp. zn. 2 T 35/2016 z 30. marca 2016, ako aj z obsahu vyžiadaného spisu vyplýva, že v písomnom vyhotovení označeného uznesenia, ktorým okresný súd po podaní obžaloby na sťažovateľa podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku (okrem iného) rozhodol, že sťažovateľa ponecháva vo väzbe, je ako vo veci konajúci uvedený „*samosudca*“ [redacted] a uznesenie je podpísané [redacted] ako „*sudcom*“. Zo zápisnice o výsluchu sťažovateľa, ktorý bezprostredne predchádzal označenému rozhodnutiu okresného súdu, však vyplýva aj prítomnosť prísediacich [redacted] a [redacted] pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa (č. l. 163, 164 spisu).

Vzhľadom na uvedenú nezrovnalosť, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd sa k obsadeniu okresného súdu pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 14. marca 2017 priamo nevyjadril (resp. pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu ju podľa vlastného vyjadrenia neskúmal, pozn.), ústavný súd listom z 30. mája 2017 vyzval okresný súd, aby sa vyjadril, v akom zložení rozhodoval 30. marca 2016 o väzbe sťažovateľa. Dňa 12. júna 2017 bolo ústavnému súdu doručené podanie predsedníčky okresného súdu, ktorého prílohou boli vyjadrenia sudcu okresného súdu [redacted] a prísediacich [redacted] a [redacted] z 5. júna 2017.

Sudca okresného súdu [redacted] vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol:

„Potvrdzujem, že dňa 30. 3. 2016 v trestnej veci obž. [redacted], pri jeho výsluchu o väzbe rozhodoval senát v zložení prísediacich [redacted] a [redacted], ktorú skutočnosť dokazuje aj zápisnica o hlasovaní zo dňa 30. 3. 2016, ako aj samotné vyjadrenia prísediacich zo dňa 5. 6. 2017.

Je však pravdou, že pri vyhotovovaní predmetnej zápisnice zo dňa 30. 3. 2016 došlo k zrejmej chybe, keďže sudca [REDAKOVANÉ] je označený ako predseda senátu – samosudca a v písomnom vyhotovení uznesenia zo dňa 30. 3. 2016 sp. zn. 2 T/35/2016, len ako sudca.“

Prísediace [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] vo svojich vyjadrenia (v postate) zhodne uviedli:

„Dolu podpísaná... týmto prehlasujem pred súdom, že dňa 30. 03. 2016 som sa zúčastnila s ďalšou prísediacom... ([REDAKOVANÉ], resp. [REDAKOVANÉ], pozn.) pri výsluchu obžalovaného [REDAKOVANÉ], keď sa rozhodovalo ohľadne jeho väzby.“

Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd mal za preukázané, že o väzbe sťažovateľa 30. marca 2016 rozhodoval okresný súd v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku v senáte (o čom sťažovateľ musel mať vedomosť, pozn.), pričom len v písomnom vyhotovení predmetného väzobného rozhodnutia okresného súdu došlo k zrejmej nesprávosti, keď je v ňom ako konajúci uvedený samosudca, resp. sudca. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že skutočnosť, že krajský súd rozhodujúci o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sa otázkou zákonnosti obsadenia okresného súdu pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa 30. marca 2016 výslovne nezaoberal, sama osebe nespôsobuje ústavnú neakceptovateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu. Základné právo sťažovateľa na zákonného sudcu, resp. jeho právo na zákonné zloženie súdu pri rozhodovaní v jeho veci totiž bolo reálne naplnené, keďže okresný súd rozhodoval o väzbe sťažovateľa v zákonom zložení (t. j. v senáte, pozn.), a preto krajský súd ako sťažnostný súd nemusel v tomto smere odstraňovať (resp. naprávať) nezákonnosť v postupe okresného súdu.

II.2 K námietke absencie písomného odôvodnenia sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu pri rozhodovaní krajského súdu

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti adresovanej ústavnému súdu tiež namieta, že krajský súd napadnutým uznesením rozhodol o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu

sp. zn. 2 T 35/2016 z 30. marca 2016 bez toho, aby mal k dispozícii písomné odôvodnenie označenej sťažnosti sťažovateľa.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ zhlásil svoju sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 T 35/2016 z 30. marca 2016 do zápisnice ihneď po jeho vyhlásení. Písomné vyhotovenie označeného uznesenia okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené 19. apríla 2016, pričom toho istého dňa okresný súd predložil spis sp. zn. 2 T 35/2016 krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa. Krajský súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa napadnutým uznesením na neverejnom zasadnutí 21. apríla 2016.

Písomné odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 T 35/2016 z 30. marca 2016 bolo okresnému súdu doručené 22. apríla 2016 a krajskému súdu postúpené 27. apríla 2016. Z obsahu písomného odôvodnenia sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ v ňom namietal (výlučne) nezákonné obsadenie okresného súdu pri rozhodovaní o jeho väzbe.

Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti námietok sťažovateľa v prvom rade poukazuje na § 192 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť [§ 192 ods. 1 písm. a)], ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia [§ 192 ods. 1 písm. b)]. V citovanom ustanovení Trestného poriadku je vyjadrený tzv. obmedzený revízny princíp spočívajúci v tom, že nadriadený orgán, pokiaľ sťažnosť nezamietne z dôvodov uvedených v § 193 ods. 1 písm. a) alebo b) Trestného poriadku, na základe sťažnosti preskúma jednak napadnuté výroky uznesenia, a to zo všetkých hľadísk bez ohľadu na to, či tieto hľadiská sú alebo nie sú v sťažnosti uvedené, a jednak správnosť postupu konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzalo, a to z hľadiska všetkých pochybení, ktoré mohli spôsobiť nesprávnosť napadnutých výrokov uznesenia (opäť bez ohľadu na to, či sú v sťažnosti, resp. v jej odôvodnení, konkretizované, alebo nie). Krajský súd v posudzovanej veci sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku

ako nedôvodnú. Z uvedenej skutočnosti vyplýva, že krajský súd po obligatórnom preskúmaní správnosti všetkých výrokov sťažnosťou sťažovateľa napadnutého uznesenia okresného súdu, ako aj správnosti postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, dospel k záveru, že uznesenie okresného súdu je zákonné a vecne správne.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že absencia písomného odôvodnenia sťažnosti pri rozhodovaní krajského súdu o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu nemohla mať v okolnostiach posudzovanej veci sama osebe rozhodujúci význam z hľadiska ústavnej konformity napadnutého uznesenia krajského súdu. Uvedený záver ústavný súd vyslovuje najmä s ohľadom na skutočnosť, že sťažovateľom v písomnom odôvodnení sťažnosti vznesená (jediná) výhrada voči rozhodnutiu prvostupňového súdu bola zjavne neopodstatnená (keďže, ako vyplýva z už uvedených skutočností, o jeho väzbe v súlade so zákonom rozhodoval senát okresného súdu, a nie samosudca, pozn.), o čom sťažovateľ navyše musel mať vedomosť (keďže pred samotným vyhlásením uznesenia z 30. marca 2016 bol senátom okresného súdu osobne prítomný sťažovateľ vypočutý). K ústavnej relevancii samotného pochybenia krajského súdu, ktorý sa (napriek zrejmej nesprávnosti v písomnom vyhotovení uznesenia okresného súdu, pozn.) ex offo nezaoberal otázkou zákonnosti obsadenia okresného súdu pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa, sa pritom ústavný súd už vyjadril v predchádzajúcej časti tohto nálezu.

II.3 K námietke absencie rozhodnutia o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti napokon namieta, že okresný súd pri rozhodovaní o jeho väzbe podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku nerozhodol samostatným výrokom (resp. rozhodnutím) o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, pričom krajský súd v napadnutom uznesení považoval (podľa sťažovateľa nesprávne) absenciu takého výroku (resp. rozhodnutia) za konvalidovanú samotným rozhodnutím okresného súdu podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku o ponechaní sťažovateľa vo väzbe.

Krajský súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia (v kontexte označenej výhrady sťažovateľa, pozn.) uviedol:

„Záverom krajský súd konštatuje, že súd I. stupňa pochybil, pokiaľ osobitným uznesením nerozhodol aj o žiadosti obvineného na prepustenie z väzby na slobodu, ktorú zahlásil do zápisnice o výsluchu dňa 30. 03. 2016. Absencia tohto výroku však v prejednávanej veci nemá vplyv na správnosť rozhodnutia o väzbe, preto ho ani krajský súd nenahradil osobitným výrokom a to z dôvodu, že mal za to, že výrokom v bode 1/ napadnutého uznesenia bolo konvalidované aj rozhodnutie o žiadosti obvineného.“

Ústavný súd vo vzťahu k označenej námietke sťažovateľa v súlade so svojou konštantnou judikatúrou v prvom rade pripomína, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd po preskúmaní na vec sa vzťahujúcej spisovej dokumentácie konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu ani v kontexte označenej námietky sťažovateľa nevykazuje znaky svojvôle alebo arbitrárnosti, resp. popretia podstaty a účelu vo veci aplikovaných právnych noriem. Rozhodovanie o väzbe obvineného po podaní obžaloby podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku totiž v sebe zahŕňa posúdenie splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok možného ďalšieho väzobného stíhania obvineného, a to v rozsahu v zásade totožnom s rozhodovaním o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu (m. m. II. ÚS 417/06). V posudzovanej veci pritom sťažovateľ prejavil svoju vôľu byť prepustený z väzby práve pri svojom výsluchu v rámci postupu okresného súdu podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku a odôvodnil ju (výlučne) svojím nepriaznivým zdravotným stavom. Takúto žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby preto za daných okolností podľa názoru ústavného súdu bolo možné považovať za súčasť jeho procesnej obrany uplatnenej v rámci

zákonom ustanoveného postupu, pri ktorom okresný súd obligatórne rozhodoval o ďalšom trvaní väzby (t. j. o existencii všetkých zákonom ustanovených podmienok väzby) po podaní obžaloby bez potreby iniciovania takého konania zo strany sťažovateľa ako obvineného. Ústavný súd preto aj túto časť výhrad sťažovateľa považoval za nedôvodnú.

Na základe uvedených skutočností, sumarizujúc dosiaľ vyslovené čiastkové závery, ústavný súd konštatuje, že napadnutým uznesením krajského súdu nedošlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. jeho práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. Michalom Antalom, Hlavná 13, Trnava. Vzhľadom na skutočnosť, že k právnemu zastupovaniu došlo na základe uznesenia ústavného súdu, ktorým bol sťažovateľovi právny zástupca ustanovený, ústavný súd považoval za potrebné ustanovenému advokátovi priznať úhradu za úkony právnej služby, ktoré pri zastupovaní sťažovateľa vykonal. Ústavný súd priznal ustanovenému právnemu zástupcovi v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov úhradu v advokátom požadovanej výške 459,32 €. Uvedená suma pozostáva z úhrady za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 (prevzatie a príprava zastúpenia, doplnenie sťažnosti sťažovateľa) a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2017 (vyjadrenie k podaniu krajského súdu) pri tarifnej odmene za jeden úkon právnej služby vo výške 143 € (rok 2016), resp. 147,33 € (rok 2017), a z režijného paušálu za jeden úkon právnej služby vo výške 8,58 € (rok 2016), resp. 8,84 € (rok 2017). Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je Kancelária ústavného súdu povinná zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) (bod 2 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2017